
**SIRBİSTAN İLE KOSOVA ARASINDAKİ DİYALOGUN FORMATI DEĞİŞİYOR MU? - 26
HAZİRAN 2012**

Erhan TÜRBEDAR

12.04.2009

AVİM, 26 Haziran 2012

Sırbistan ile Kosova arasında ABnin arabuluculuğu altında yürütülen diyalogda son birkaç aydır tıkanma yaşanıyor. Kosova yetkilileri Sırbistanla diyalog sürecine devam etmeden önce, iki taraf arasında daha evvel varılan anlaşmaların Belgrad tarafından uygulandığını görmek istiyor. Sırbistanın yeni Cumhurbaşkanı Tomislav Nikolić 14 Haziranda AB Dış Politika Yüksek Temsilcisi Catherine Ashton ile görüştüktan sonra, Sırbistan ile Kosova arasındaki diyalogun başbakanlar seviyesine çıkartılması gerektiğini açıklamıştı. Oysa Kosova, Sırbistanla var olan teknik diyalogun formatında da bir değişikliğe gidilmesine sıcak bakmıyor.

Kosova hükümeti son zamanlarda ülkenin egemenliğini ilgilendiren iki projeye meşgul oluyor. Birincisi, Kosovanın bağımsızlığın uluslararası toplum tarafından denetlenmesi sürecinin sonlandırılmasına çalışıyor. Bu kapsamda, Kosova hükümetini ve Kosovada yaşayan değişik toplulukları yönlendirmek amacıyla oluşturulan Uluslararası Sivil Ofisinin (ICO) yetkilerinin Kosova kurumlarına aktarılması için 21 kanunun değiştirilmesi üzerine çalışılıyor. Kosova yetkilileri, dost ülkelerin desteğiyle önümüzdeki sonbaharda Kosovanın bağımsızlığının denetlenme sürecinin sona erdirilmesini bekliyor.

Kosova yönetiminin ikinci önemi projesi, bölünmüş Mitroviça şehrinin kuzey kısmında Kosova Hükümetine ait bir İdari Ofis açmaktır. Sırpların kontrol ettiği Mitroviçanın kuzeyinde Kosova kurumlarının etkinliği bulunmuyor. Açılacak olan İdari Ofisle ise Mitroviçanın kuzeyinde de bütün devlet hizmetlerinin sağlanması ve altyapı projelerinin desteklenmesi hedefleniyor. Bu yoldan bölgedeki Sırpların Kosova günlük yaşamına ve Kosova kurumlarına bütünleştirilmesi amaçlanıyor. Ne var ki Mitroviçadaki Sırplar ve siyasi temsilcileri, Kosova Hükümetinin İdari Ofisini boykot edeceklerini ve hizmetlerinden istifade etmeyeceklerini söylüyor. Kosovanın kuzeyindeki Sırplar Sırbistandan destek alarak, kendilerine özgü geliştirdikleri paralel kurumların feshedilmesine de karşı çıkıyor. Gerçi, AB üyeliği için müzakere tarihi alabilmesi için, Sırbistanın Kosovanın kuzeyindeki paralel kurumları feshetmesi gerektiği şartı gittikçe daha açık bir şekilde ortaya koyuluyor. Kosovanın kuzeyine ilişkin nihai çözüm üretmek için ise, Sırbistanla Kosova arasında diyalogun sürmesi gerekiyor.

24 Şubat 2012de Belgrad ile Priştina, Kosovanın bölgesel forumlarda temsili ve entegre sınır yönetimi konularında bir mutabakata varmıştı. Bu mutabakatın uygulanmasının denetimi ise ABye bırakılmıştı. Ne var ki taraflar mutabakatta yer alan Kosovanın bölgesel forumlarda temsili ve sınırdaki hareket özgürlüğü hakkındaki ifadeleri farklı şekillerde okuyor. Söz konusu ifadeleri açıklığa kavuşturmak amacıyla, Sırbistan ile Kosova arasındaki diyaloga AB adına arabuluculuk yapan

Robert Cooper 20-21 Haziran tarihlerinde Belgrad ile Priştineyi ziyaret etti. Ne var ki Sırbistanda 6 Mayıs'ta gerçekleştirilen seçimlerin ardından yeni hükümetin henüz kurulamamış olması nedeniyle, Cooperin bu ziyareti fazla sonuç üretmedi.

Belgrad ile Priştine arasında teknik konulardaki diyalogun devam etmesinin her iki tarafa da faydaları vardır. Ne var ki Belgrad teknik diyalogun ötesinde, Kosovayla siyasi bir diyalog başlatmayı planladığını gizlemiyor. Aslında Belgrad öteden beri siyasi diyalog sayesinde Kosovanın statüsünü yeniden tartışmaya açmayı hedefliyordu. Ancak bu sefer Belgrad Sırbıların kontrol ettiği Kosovanın kuzeyine bir çeşit özerkliğin verilmesine odaklanmış bulunuyor. Belgradın bu yöndeki beklentisi yüzünden Kosova hükümeti mevcut diyalog formatının değiştirilmesine ve Sırbistanla siyasi diyaloga girmeye sıcak bakmıyor.

Ancak eninde sonunda Sırbistan ile Kosova bir çeşit siyasi uzlaşmaya varmak zorunda kalacaktır. Şimdiden söz konusu uzlaşmanın iki Almanya modeline benzetilebileceği üzerinde duruluyor. Şöyle ki Doğu ve Batı Almanya birbirlerini tanımamış olmasına rağmen, her ikisi de BMde temsil bulabiliyordu. Sırbistan ve Kosovanın da buna benzer geçici bir çözümlerle, birbirlerini tanımasalar da, ilişkilerini normalleştirmeleri bekleniyor. Bunun sayesinde iki tarafın da Avrupa ve Atlantik kurumlara bütünleşme yolundaki engelleri ortadan kalkardı. Ancak iki Almanya modeli uzun vadede birleşmeyi hedefliyordu. Sırbistan ve Kosova örneğinde ise uzun vadeli amaç barışçıl ortamda ayrılmak olarak tasarlanıyor. Bu model ilk bakışta Kosovanın lehine gibi gözüküyor. Ancak Kosova yetkilileri de tamamen kazançlı çıkamayacaklarını, Kosovanın kuzeyinde Sırbılara özel bir statü tanımayla zorlanabileceklerini biliyor.

Kaynak/Source: